

Rodna Gruda

Muzej Južne železnice Šentjur – predstavitev železnice, železniške postaje in njenih nalog skozi čas

Southern Railway Museum in Šentjur: A Presentation of the Railway, Railway Station, and Its Functions throughout Time

Objavljeno dne/Published on: 08.06.2018

Avtor članka/Article Author: Jerica Potočnik

Muzej Južne železnice za Štajersko leži tik ob Železniški postaji Šentjur. Njegova zgodovina sega v leto 2000, ko so odprli obnovljeno muzejsko kretniško postojanko. Muzejsko postavitve so začeli hitro nadgrajevati in širiti v nove prostore. Idejni vodja oziroma kar »oče« muzeja je nekdanji šef postaje Šentjur Mihael Bučar, ki je na terenu štiri desetletja zbiral različno gradivo, povezano z razvojem Južne železnice. Zbirka, ki prikazuje tehnološki razvoj železniškega prometa in vsakdan zaposlenih ter potnikov, zanimive zgodbe, ki jih z navdušenjem pripoveduje upravnik Bučar, in nekakšna »duša« muzeja, prevzamejo še tako zahtevnega obiskovalca.

The Styrian Southern Railway Museum is found directly beside the railway station in Šentjur. The history of the museum dates back to the year 2000, when a renovated railway turnout station was opened as part of the museum. Soon after, the museum was upgraded and its facilities expanded. The creative director or "father" of the museum is Mihael Bučar, former manager of the Šentjur Railway Station. For over four decades, Bučar has been collecting various records on the historical development of the Southern Railway. The museum collection which presents the history of technological developments in railway traffic and sheds light on the day-to-day lives of both employees and passengers, Bučar's enthusiastic recordings of compelling stories, and the spirit of the museum are bound to impress even the most demanding of visitors.

Vse zgradbe, v katerih so muzejske zbirke, so avtohtone in iz časa prihoda železnice v Šentjur. Muzejski prostor je sicer razdeljen na več enot. Obiskovalci si lahko ogledajo kretniško bločno postavljalnico »Stellwerken«, parno lokomotivo in napajalnik za opremo lokomotiv z vodo, signalne in progovne naprave, v stavbi Muzeja Južne železnice Šentjur pa najdemo prometni in brzojavni urad, razstavno sobo z več kot 2000 fotografijami uslužbencev, železniških stavb in parnih lokomotiv ter prostor transportno-manipulativne službe.

Kot izpostavlja Mihael Bučar, upravnik muzeja, so vse stvari postavljene tako, »kot je bilo včasih«. »Železniške uniforme, v katere so oblečene makete ljudi, so dejansko od ljudi, ki so bili tu zaposleni,« pravi Bučar. Ekspoziti v prometnem in brzojavnem uradu izvirajo iz različnih časovnih obdobjev in prikazujejo delo in življenje železničarjev. Na ogled so postavljeni telefonski aparati, Morsejev brzojavni aparat, železniška telefonska centrala, signalno-varnostne naprave, predpisi, navodila in pravilniki o izvajanju prometne službe, predmeti potniške in blagovne blagajne. V personalni fotografski sobi so fotografije železniškega osebja, stavb in lokomotiv.

Pomembnejše letnice gradnje Južne železnice za Štajersko

Oče Južne železnice, dvotirne železniške proge od Dunaja do Trsta, je genialni graditelj Carl von Ghega. Progo so v Avstriji začeli načrtovati že leta 1937. Dvajset let kasneje, torej 1857., je bil Dunaj povezan s Trstom. V veliki meri so gradili tudi po Sloveniji. Vlak je po slovenskih tleh prvič zapeljal leta 1846, ko so odprli progo na relaciji Gradec – Celje. Progo Pragersko – Čakovec so zgradili leta 1860. Dve leti kasneje je vlak prvič odpeljal iz Zidanega Mosta proti Zagrebu. Leta 1863 so končali odsek Maribor – Celovec, 1891. Celje – Velenje, osem let kasneje pa Velenje – Dravograd. Progo na relaciji Grobelno – Rogatec so dokončali leta 1903. 1960. so vzpostavili še Sotelsko progo.

Uresničena napoved iz mladih let, danes v Šentjurju muzej

Za postavitve Muzeja Južne železnice za Štajersko je zaslužen Mihael Bučar, ki je obsežno gradivo zbiral kar štirideset let. Njegova ljubezen do železnice se je začela, ko je v četrtem razredu osnovne šole na železnici v Štorah prvič videl prometni urad. Da bo nekoč zaslužen za postavitve muzeja, mu je bilo na nek način napovedano že zelo zgodaj v mladosti, ko se je še šolal za železničarja. »Ko sem vračal iz šole domov, sem se ustavil pri frančiškanski cerkvi v Mariboru. V kotu je sedel berač, brez nog, in zbiral denar. Bil je vojni invalid. Iz žepa sem potegnil tistih par dinarjev in mu jih dal. Berač me je povprašal po šoli. Povedal sem mu, da bi bil rad železničar. Takrat pa je rekel, da bom z odliko končal prometno šolo in napravil nekaj, kar bo spisano v zgodovini. In točno to se je zgodilo,« pojasnjuje Bučar. Ljubezen do železnice goji še danes, saj še vedno z veseljem in strastjo dopolnjuje že tako bogato zbirko.

Govoril slovensko in postal cesarski svetnik

Bučarjevo navdušenje nad železnico se odraža tudi v pripovedovanju zanimivih anekdot, povezanih z življenjem uslužbencev in ljudi ob železnici. Teh zgodb je res veliko. »Leta 1941 so Nemci zamenjali tukajšnjega šefa in poslali Avstrijca, ki je železniško postajo Šentjur dobro vodil. Uslužbenca je učil nemško, ker je bil po materi Slovenec,« pripoveduje Bučar. Čisto drugačna zgodba pa se je odvijala v Grobelnem. »Tja je prišel človek, ki je marca 1945 na peronu ustrelil potnika, ker ga je ta pozdravil v slovenščini,« dodaja. Fotografije omenjenih ljudi si lahko obiskovalci ogledajo v muzeju. Zgodb, povezanih z drugo

svetovno vojno, je precej, saj se je že leta 1941 v Šentjurju organizirala skupina ljudi, ki se je upirala okupatorju. Zelo zanimiva je tudi anekdota o imenitnem skladatelju Gustavu Ipavcu in avstro-ogrskem cesarju Francu Jožefu. Kot pripoveduje Mihael Bučar, je 11. julija 1883 v Šentjur prispel avstro-ogrski cesar Franc Jožef. Ker je bila takrat 600-letnica Habsburžanov, se je Franc Jožef odločil, da si ogleda kraje, povezane s to slovito dinastijo, in njihov razvoj. V tistem času je bil v Šentjurju župan Gustav Ipavec. »Ta dolina je bila preplavljena z ljudmi od vsepovsod. Ipavec je cesarja pričakal na železniški postaji. In kaj je naredil? To, kar danes manjka, slovensko ga je pozdravil,« vzhičeno pove Bučar. Ob tem pa doda, da je imel Ipavec tudi kasnejši govor v slovenščini, za piko na i pa so Francu Jožefu na koncu zapeli še znamenito pesem Slovenec sem, katere avtor glasbenega dela je prav Ipavec. Franc Jožef si je Ipavca po vsem tem očitno zelo dobro zapomnil, saj ga je še isto leto povabil na Dunaj in ga postavil za cesarskega svetnika. Bučar ob tem kritično pripomni, da je danes vse drugače. »Včasih so cenili to, da se pozdravi v slovenščini, danes pa imajo vsakič, ko pride kdo iz tujine, pripravljene govore v vseh drugih jezikih, le v slovenščini ne,« poudarja. Muzej Južne železnice Šentjur obiskovalcem resnično veliko ponuja. Najzanimivejše pa so prav gotovo zgodbe uslužbencev in ljudi, ki so krojili razvoj železniškega prometa in s tem vplivali na razvoj in prihodnost krajev ter prebivalstva ob železni cesti.

